

WERONIKA KRAJNIAK

(Toruń, Archiwum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu)

JERZY SERCZYK I JEGO MATERIAŁY W ZASOBIE ARCHIWUM UNIwersytetu MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU

Słowa kluczowe: Weronika Krajniak, Archiwum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, spuścizna, materiał prywatny, archiwum UMK, uniwersytet, rękopis

Archiwum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (UMK) to jednostka ogólnouniwersytecka z powierzonym zasobem historycznym, której zadaniem jest gromadzenie, przechowywanie, opracowywanie i udostępnianie zgromadzonych materiałów archiwalnych. Jak każde archiwum uczelniane, posiada w swoim zasobie głównie akta studenckie i byłych pracowników UMK oraz dokumentację pochodzącą z poszczególnych jednostek i komórek administracyjnych uczelni. Oprócz wcześniej wymienionych zadań Archiwum UMK z własnej inicjatywy stara się pozyskiwać materiały wytworzone przez profesorów, docentów, asystentów i lektorów, a także instytucje związane z UMK. Ważną dokumentacją w zasobie archiwum są również spuścizny, mimo iż rzadko zdarzają się kompletne. Niejednokrotnie uzupełniały one dzieje uniwersytetu.

Niewątpliwie taką spuścizną są materiały po prof. Jerzym Serczyku, które pozwalają poznać i nakreślić sylwetkę wybitnego historyka i badacza dziejów historiografii, ale także fotografa, który w wolnych chwilach starał się utrwalac otaczający i zmieniający się świat. Dzięki setkom zdjęć możemy zobaczyć wiele miast, m.in. Toruń, Warszawę, Poznań w powojennych latach.

W niniejszym artykule zostanie przedstawiony szczegółowy życiorys i działalność naukowo-dydaktyczna oraz prywatna twórcy spuścizny. Na końcu załączono inwentarz materiałów Jerzego Serczyka znajdujących się w zasobie Archiwum UMK.

Jerzy Włodzimierz Serczyk urodził się 1 stycznia 1927 r. w Krakowie¹. Pochodził z inteligencji pracującej. Jego ojcem był Wojciech, inżynier rolnik, który

¹ Biogram powstał na podstawie: Akta osobowe, Archiwum UMK, sygn. K-55/58; WH-6/45; WH-30/16; spuścizny po prof. J. Serczyku, sygn. 309/121/110; W. Zienatara, *To już dziesięć lat*,

ukończył Wydział Rolniczy na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie (UJ), a matką Waleria z d. Włosik, nauczycielka (absolwentka Wyższych Kursów Nauczycielskich przy UJ). W 1928 r. ojciec otrzymał posadę redaktora w piśmie „Rolnik i Zagroda”. Z tego powodu przeprowadził się z całą rodziną do Warszawy.

Matka początkowo pracowała jako nauczycielka, później przeniesiono ją na wcześniejszą emeryturę. W 1933 r. ojciec Serczyka otrzymał stanowisko wicedyrektora Pomorskiej Izby Rolniczej w Toruniu. Tam też, w 1939 r. Jerzy Serczyk ukończył szkołę powszechną i zdał egzamin wstępny do gimnazjum. W czasie wojny ojciec Serczyka został aresztowany przez Niemców i osadzony w toruńskim Forcie VII, skąd udało się go uwolnić w 1940 r. Matkę Serczyka, wraz z nim i jego młodszym bratem Władysławem Andrzejem, przesiedlono do Krakowa w listopadzie 1939 r.

Przez czas trwania wojny Serczyk uczęszczał do konspiracyjnego Gimnazjum im. Jana III Sobieskiego. W 1943 r. zdał „małą maturę”. W tym samym czasie, w latach 1941–1943, chodził do średniej szkoły handlowej. Ukończył ją z *arbeitskartą* ze specjalnością nr 25b — pomocniczy księgowy i rozpoczął pracę (od 1 lipca 1943 do 18 stycznia 1945 r.) w biurze Okręgowego Towarzystwa Rolniczego w Krakowie, na stanowisku sekretarza. Dorywczo pracował także w miejscowym Związku Pszczelarzy. Był żołnierzem AK, przeszedł wstępne przeszkolenie wojskowe, potem w placówce Biura Informacji i Propagandy zajmował się nasłuchem radiowym. Po styczniu 1945 r. był także członkiem grupy antykomunistycznej kierowanej przez Feliksa Gwiżdża, która wydawała podziemną gazetkę „Sygnały”. Grupa została wykryta przez Urząd Bezpieczeństwa 15 sierpnia 1945 r. Wszystkich członków aresztowano i wytoczono im proces. Wyrok zapadł 24 maja 1946 r. Serczyk otrzymał wyrok trzech lat więzienia, ale na podstawie ogłoszonej amnestii zwolniono go 7 czerwca 1946 r.

Zaraz po opuszczeniu więzienia, w lipcu 1946 r., zdał maturę w III Państwowym Gimnazjum i Liceum im. Jana III Sobieskiego w Krakowie i rozpoczął studia na Wydziale Prawa UJ. Później wraz z rodziną powrócił do Torunia. Tutaj w październiku 1946 r. zapisał się na studia prawnicze, ale za namową prof. Karola Górskiego rozpoczął studia historyczne na Wydziale Humanistycznym (WH). Uczęszczał m.in. na proseminarium prof. K. Górskiego, dr. Leonida Żytkowicza (później profesora), prof. Ludwika Kolankowskiego.

„Głos Uczelni. Czasopismo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika”, t. 25 (41), 2016, nr 4, s. 26–27; *Zmarł Prof. Jerzy Serczyk*, „Głos Uczelni. Pismo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika”, t. 25 (31), 2006, nr 4, s. 10; S. Salmonowicz, *Profesor Jerzy Serczyk (1927–2006)*, „Głos Uczelni. Pismo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika”, t. 15 (31), 2006, nr 5, s. 16–17; *Serczyk Jerzy [w:] Pracownicy nauki i dydaktyki UMK 1945–2004*, oprac. H. Duczowska-Moraczewska, M. Gołębiowski, R. Karpiesiuk, B. Kierzkowska, E. Talarczyk, E. Wiśniewska, red. S. Kalembka, Toruń 2006, s. 606–607; J. Serczyk, *Minęło życie*, Toruń 1998; *Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Wspomnienia pracowników*, red. A. Tomczak, Toruń 1995, s. 150, 245–247, 405.

W grudniu 1946 r. zgłosił się jako wolontariusz do pracy przy sortowaniu i przenoszeniu zabezpieczonych książek poniemieckich w tworzącej się Bibliotece Uniwersyteckiej. Wyjeżdżał w teren, brał udział w katalogowaniu i inwentaryzowaniu przywiezionych książek. Od wiosny 1947 r. organizował także wypożyczalnię biblioteczną.

Od 1 lutego 1947 r. pracował w Zbiornicy Książek Poniemieckich działającej przy Bibliotece Uniwersyteckiej na stanowisku asystenta bibliotecznego. Rok później, 1 lutego, przeszedł do Biblioteki UMK. 18–19 listopada 1948 r. zdał państwowy egzamin bibliotekarski drugiego stopnia w Warszawie. W 1949 r. został asystentem prof. Kolankowskiego, choć formalnie, z powodu odsunięcia prof. Kolankowskiego od pracy na uczelni, był asystentem prof. Bronisława Włodarskiego. W marcu 1949 r. podjął dodatkowe zatrudnienie jako asystent w Szkole Prawniczej Ministerstwa Sprawiedliwości w Toruniu, a od 15 grudnia 1949 r. prowadził zajęcia jako nauczyciel akademicki. Początkowo jako zastępca asystenta, potem od 1 września 1950 r. jako młodszy asystent w Zakładzie Historii Polski Nowożytej².

W październiku 1950 r. uzyskał stopień magistra filozofii w zakresie historii, na podstawie pracy o Florianie Zebrzydowskim, hetmanie wojsk zaciężnych, kasztelanie lubelskim, staroście sądeckim i tyszowieckim, którą napisał pod kierunkiem prof. L. Kolankowskiego. Na studiach należał do Koła Historyków, przez dwa lata (1948–1949) był też jego prezesem. Od 1 września 1951 do 15 stycznia 1953 r. pracował jako asystent w Zakładzie Historii Polski Średniowiecznej³. Jednocześnie pracował w Bibliotece Uniwersyteckiej, w dziale druków zastrzeżonych (1 kwietnia 1951–31 grudnia 1952). Starszym asystentem został 16 stycznia 1953 r. Na stanowisko adiunkta awansował 1 grudnia 1955 r. W 1957 r. przeszedł do Zakładu Nauk Pomocniczych Historii. Rok później pracował w Zakładzie Historii Polski do XV w.⁴ Aby utrzymać pracę w bibliotece, zapisał się do PZPR (25 kwietnia 1949). W trakcie przygotowywania pracy kandydackiej⁵ został skierowany do Instytutu Kształcenia Kadr Naukowych przy

² Zakład ten działał w ramach zakładów naukowych Wydziału Humanistycznego. *Skład osobowy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w roku akademickim 1949/50*, Toruń 1949, s. 52.

³ Zakład działał w ramach Katedry Historii Polski Zespołu Katedr Historii Wydziału Humanistycznego. W roku akademickim 1955/1956 zespół katedr działał w ramach Instytutu Historii Wydziału Humanistycznego. *Skład osobowy UMK w roku akademickim 1955/56*, Toruń 1955, s. 31; *Skład osobowy UMK w roku akademickim 1954/55*, Toruń 1954, s. 61; *Skład osobowy UMK w roku akademickim 1953/54*, Toruń 1953, s. 53.

⁴ Oba zakłady działały w ramach Katedry Historii Polski do XV w. i Nauk Pomocniczych Historii Instytutu Historii WH. *Skład osobowy UMK w roku akademickim 1957/58*, Toruń 1957, s. 30–31; *Skład osobowy UMK w roku akademickim 1958/59*, Toruń 1958, s. 28. Od 1960 r. zmieniono nazwę na: Katedrę Historii Polski do XV w. i Nauk Pomocniczych Historii Średniowiecza. *Skład osobowy UMK w roku akademickim 1960/61*, Toruń 1960, s. 20.

⁵ Obecnie jest to rozprawa doktorska.

KC PZPR. W związku z tym poprosił o skreślenie z listy członków. Po wielu rozmowach nastąpiło to dopiero 3 marca 1952 r.

Konsekwencją skreślenia były opóźniane awanse. Dopiero po objęciu stanowiska adiunkta mógł ponownie zająć się pracą kandydacką. Obronił się 30 listopada 1960 r., na podstawie pracy pt.: *Husytyzm na Pomorzu, Kujawach i w Wielkopolsce w drugiej połowie XV w.* Jego promotorem był prof. B. Włodarski. Dwa lata później, 1 listopada, Serczyk został przeniesiony z Katedry Historii Polski do XV w. i Nauk Pomocniczych Historii Średniowiecza do Zakładu Humanistycznego Powszechnej XVI–XVIII w., którym działał w ramach Katedry Historii Polski i Powszechnej XVI–XVIII w.⁶ W 1968 r. został docentem. W latach 60. i 70. XX w. był opiekunem studentów pierwszego roku historii. Od 1 września 1969 r. był prodziekanem wydziału. Zrezygnował z piastowania tej funkcji już po kilku miesiącach (28 lutego 1970). W tym samym roku odrzucił propozycję objęcia stanowiska dyrektora Biblioteki Głównej UMK.

Był organizatorem Zakładu Metodologii Nauk Historycznych i Metodyki Nauczania Historii w Instytucie Historii i Archiwistyki Wydziału Humanistycznego (IHIA) i kierował nim od 1 grudnia 1969 do 30 września 1979 r. W 1981 r. był pracownikiem Zakładu Historii Powszechnej i Polski XVI–XVIII w.⁷ Następnie, od 1 lipca 1982 do 30 września 1984 r., kierował Zakładem Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej IHIA WH. Z tym zakładem związany był do emerytury. Ponadto przez dwie kadencje (1 października 1973–30 września 1978) był przewodniczącym Rady IHIA WH. 7 maja 1990 r. habilitował się w zakresie historii nowożytnej i historii historiografii, na podstawie zbioru rozpraw o historiografii pomorsko-pruskiej. Jednocześnie w tym samym roku (22 listopada) został powołany na profesora nadzwyczajnego UMK. 22 października 1996 r. nadano mu tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych.

Przez wiele lat prowadził seminarium z historii historiografii regionu pomorsko-pruskiego. Wokół tego tematu oscylowały jego badania. Po przejściu na emeryturę (1 września 1991) współpracował jeszcze z IHIA WH oraz Katedrą Filologii Germańskiej. Od 1 października 1994 do 30 września 2002 r. prowadził zajęcia dydaktyczne w niepełnym wymiarze godzin w Zakładzie Metodologii i Dydaktyki Historii na Wydziale Nauk Historycznych oraz w Katedrze Filologii Germańskiej, początkowo na Wydziale Humanistycznym, później na Wydziale Filologicznym⁸ z zakresu metodologii i historii historiografii oraz seminarium historiograficzno-kulturoznawcze dla studentów filologii germańskiej. W ciągu lat swojej pracy wypromował ok. 150 magistrów i dwóch doktorów na filologii germańskiej.

⁶ *Skład osobowy UMK w roku akademickim 1961/62*, Toruń 1961, s. 22.

⁷ *Skład osobowy UMK w roku akademickim 1981/82*, Toruń 1981, s. 11.

⁸ Uchwałą nr 3 Senatu UMK z 26 stycznia 1999 r. utworzono Wydział Filologiczny; zob. *online*: <<https://www.umk.pl/uczelnia/dokumenty/biuletyn/prawo/inc/stare/bp9901.html>> [dostęp: 4 listopada 2016].

W uniwersytecie, oprócz prowadzenia zajęć dydaktycznych, pełnił także rolę rzecznika prasowego uczelni. Uczestniczył w nawiązaniu współpracy z Uniwersytetem w Rostocku. Z uwagi na perfekcyjną znajomość języka niemieckiego wyjeżdżał z rektorem prof. Witoldem Łukaszewiczem do Berlina, Rostocku i Greifswaldu. Ponadto wielokrotnie brał udział w podejmowaniu zagranicznych gości, których oprowadzał po Toruniu.

Był autorem skryptu obejmującego europejską historiografię nowożytną, monografii o Towarzystwie Naukowym w Toruniu. Napisał także skrypt pt. *Podstawy badań historycznych* oraz wspólnie z dr. Włodzimierzem Zientarą (obecnie prof.) podręcznik dla studentów germanistyki w języku niemieckim pt. *Kurzer Abriss der deutschen Geschichte bis 1945 für Germanistik-Studente*⁹. Ponadto przetłumaczył z języka niemieckiego książkę Hansa Schleiera o historiografii niemieckiej w dobie Republiki Weimarskiej i Hellmuta Andicsa o kobietach Habsburgów. Był współautorem *Historii nauki polskiej*, *Historii Pomorza* oraz *Czwartego rozbioru Polski*¹⁰. Autor *Podzielonych Niemiec, 25 wieków historii*¹¹. Ponadto napisał wiele recenzji i artykułów publikowanych na łamach „Zapisek Historycznych”, „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki”, „Kwartalnika Historycznego”, „Przeglądu Humanistycznego”. Pisał na tematy historyczne do wrocławskiego czasopisma dla mniejszości niemieckich „*Arbeitsstimme*”. Oprócz artykułów naukowych pisał felietony, które ukazywały się co tydzień na łamach m.in. toruńskich „Nowości”. Swoją działalność felietonisty nasilił po 1990 r. Od czasu do czasu drukował także w prasie emigracyjnej w Londynie.

Był członkiem Związku Nauczycielstwa Polskiego (1948–1980), w którym przez kilka lat był członkiem Komisji Rewizyjnej, a także sekretarzem Komisji Samokształcenia Ideologicznego (od 1954), Polskiego Towarzystwa Historycznego (od 1946), w którym pełnił rolę sekretarza, skarbnika (od 1952) i przewodniczącego Komisji Dydaktycznej Zarządu Głównego (1976–1980), a w latach 1982–1985 członka Sądu Koleżeńskiego przy Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Historycznego. Ponadto od 1 czerwca 1970 r. był także członkiem Komisji Struktur i Ruchów Społecznych Komitetu Nauk Historycznych PAN. Od roku 1947 był członkiem Związku Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich, w tym w latach 1947–1948 pełnił funkcję sekretarza oddziału toruńskiego. W latach 1958–1964 był sekretarzem redakcji „Zapisek Historycznych”. Od 1961 r. był członkiem Towarzystwa Naukowego (TNT) w Toru-

⁹ J. Serczyk, W. Zientara, *Kurzer Abriss der deutschen Geschichte bis 1945 für Germanistik-Studente*, Toruń 1988.

¹⁰ Idem, *Warunki rozwoju nauki polskiej. Zabór pruski* [w:] *Historia nauki polskiej*, t. 4, 1863–1918, cz. 3, red. B. Suchodolski, Wrocław 1987, s. 489–544; idem, *Szkolnictwo wyższe i nauka na Pomorzu* [w:] *Historia Pomorza*, t. 4, (1850–1918), cz. 2, *Polityka i kultura*, red. S. Salmonowicz, Toruń 2002, s. 304–333; K. Grünberg, J. Serczyk, *Czwarty rozbiór Polski*, Warszawa 1990.

¹¹ J. Serczyk, *Podzielone Niemcy: przegląd dziejów niemieckich od kapitulacji Trzeciej Rzeszy do zjednoczenia obu państw niemieckich*, Toruń 1993; idem, *25 wieków historii. Historycy i ich dzieła*, Toruń 1994.

niu, a w 1970 r. powołano go na członka I Wydziału TNT. Ponadto należał do Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej (od 1950), Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, Ligi Przyjaciół Żołnierza (od 1951), a w 1980 r. został członkiem „Solidarności”. Był autorem programu „Solidarności” IHiA. W latach 1988–1990 uczestniczył w pracach Rady Redakcyjnej *Polskiego słownika biograficznego*.

Był świetnym organizatorem wystaw. Jako młody asystent pracował przy wystawie z okazji pierwszych pięciu lat uniwersytetu. Wraz z prof. Józefem Kozłowskim organizował wystawę z okazji rocznicy kopernikańskiej w 1953 r. Za działalność naukowo-dydaktyczną otrzymał 1 maja 1954 r. dyplom uznania rektora UMK, a 7 listopada 1955 r. Medal 10-lecia Polski Ludowej, 20 czerwca 1979 r. został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, w 1986 r. otrzymał medal KEN, a 19 lutego 1987 r. medal za zasługi położone dla rozwoju uczelni. Wielokrotnie otrzymywał nagrody rektora dla nauczycieli akademickich za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze i kształcenie kadry naukowej. Znał doskonale język niemiecki, angielski, rosyjski i łacinę. Posługiwał się także francuskim i czeskim. Był uczestnikiem wielu konferencji polskich i zagranicznych.

W trakcie studiów ożenił się (4 grudnia 1948) z Barbarą z d. Gąsowska, bibliotekarką w Bibliotece Głównej UMK. Postrzegany był jako człowiek skromny, cieszący się wielką sympatią. Był dowcipny, pisał teksty o charakterze satyrycznym. Zmarł 31 marca 2006 r. po ciężkiej chorobie. Pochowany został na cmentarzu przy ulicy J. Wybickiego w Toruniu.

Spuścizna prof. Jerzego Władysława Serczyka zawiera materiały powstałe w latach 1917–2006. Materiały znajdujące się w Archiwum UMK to podzespół archiwalny zamknięty¹², który prawie w całości został przekazany przez samego twórcę. Materiały uporządkowała i zinwentaryzowała mgr Weronika Krajniak. Prace te trwały od marca do września 2016 r. Objętość zespołu wynosi ok. 4 m.b. Jest to w większości dokumentacja papierowa oraz fotograficzna. Spisy zdawczo-odbiorcze oraz wstępną segregację przekazywanych dokumentów sporządzano w Archiwum UMK. Po przeprowadzeniu przez autorkę niniejszego tekstu prac porządkowych i opracowaniu jednostek, spis uległ zmianie — trzy spisy połączono w jeden, liczący 90 pozycji. Dużo wcześniej, bo w 2012 r., autorka sporządziła spis negatywów i pozytywów.

¹² Część dokumentów znajduje się także w Sekcji Rękopisów Oddziału Zbiorów Specjalnych Biblioteki Uniwersyteckiej UMK. Materiały te przekazywane były przez profesora od 12 lutego 1993 r. Za datę zakończenia przekazywania można przyjąć rok 2005, z tego roku pochodzi ostatnia korespondencja. Są to m.in.: autobiografia „Wspomnienia z mojego życia”, życiorys wraz z wykazem publikacji, prace naukowe, a także wycinki prasowe z własnymi artykułami z lat 1957–2000, materiały działalności dydaktycznej i organizacyjno-społecznej z lat 1947–2000, obszerna 15-tomowa korespondencja prywatna oraz służbowa z lat 1937–2005. Niestety, nie wiadomo, z jakiej przyczyny profesor postanowił rozdzielić swoją spuściznę między dwie jednostki uniwersyteckie.

Materiały archiwalne znajdujące się w spuściznie po prof. Serczyku zostały podzielone na następujące serie:

- I. Materiały biograficzne (sygn. 309/121/110/I/1–23),
- II. Prace twórcy spuścizny (sygn. 309/121/110/II/24–44),
- III. Materiały działalności twórcy spuścizny (sygn. 309/121/110/III/45–61),
- IV. Korespondencja (sygn. 309/121/110/IV/62–68),
- V. Materiały o twórcy spuścizny (sygn. 309/121/110/V/69),
- VI. Materiały rodzinne (rodowe) (sygn. 309/121/110/VI/70–75),
- VII. Materiały osób obcych (sygn. 309/121/110/VII/76),
- VIII. Załączniki (sygn. 309/121/110/VIII/77–90).

Pierwsza seria zatytułowana Materiały biograficzne zawiera zestawienie bibliograficzne, które prof. Serczyk prowadził od 1950 do 2005 r. Wykaz zawiera bibliografię prac naukowych oraz popularnonaukowych. Wśród dokumentów osobistych odnaleźć można m.in.: wyciągi z książki urodzeń, zaświadczenia dotyczące meldunku oraz pobytu w więzieniu, legitymacje i dowody osobiste. Kolejne jednostki dotyczą przebiegu nauki szkolnej, studiów i pracy zawodowej. W tej części spuścizny znajdują się również świadectwa szkolne, życiorysy naukowe i wykazy osiągnięć naukowo-badawczych, oceny dorobku, świadectwa pracy oraz nagrody. Do podserii Dokumenty dotyczące przebiegu nauki szkolnej, studiów, pracy i działalności zaliczono także materiały odnoszące się do zainteresowań Profesora. W spuściznie odnajdziemy wycinki prasowe dotyczące drugiej wizyty Jana Pawła II, Czesława Miłosza, Wisławy Szymborskiej, ale także kartki pocztowe, papeterię, bilety kolejowe i komunikacji miejskiej z różnych miast z lat 20. XX w. Ważne w tej części spuścizny są wspomnienia, diariusze i kalendarze. „Wspomnienia z mojego życia” zawierają załącznik w postaci albumu fotograficznego. Na prośbę twórcy spuścizny zostały one udostępnione dopiero po jego śmierci. Natomiast krótkie wspomnienia pt. *Minęło życie* zostały wydane drukiem¹³. W kalendarzach znaleźć można, oprócz terminów spotkań i ważnych wydarzeń, także notatki dotyczące cen produktów spożywczych. Podserię zamykateczka nosząca tytuł „Rysunki”. Autorem szkiców, niekiedy opatrzonych tekstem, był profesor. W dalszej części spuścizny autorka umieściła dyplomy i gratulacje, materiały gospodarczo-majątkowe oraz dotyczące stanu zdrowia. Na końcu serii znajduje się jednostka z nekrologiem.

Serię drugą (Prace twórcy spuścizny) otwierają opracowania, artykuły i referaty. Wśród nich odnaleźć można rękopis opracowania dla studentów germanistyki¹⁴. Wykłady dotyczące historii historiografii pozostawiono w niezmiennym układzie, wraz z materiałami warsztatowymi. Ponadto w jednostkach znajdują się rękopisy, maszynopisy i druki felietonów, które ukazywały się co

¹³ J. Serczyk, *Minęło życie*, Toruń 1998.

¹⁴ J. Serczyk, W. Zientara, *Kurzer Abriss...*

tydzień w „Nowościach”¹⁵, a także prac literackich czy też przekładów książek z języka niemieckiego¹⁶. W jednej z jednostek są materiały warsztatowe dotyczące pasji profesora, jaką była powieść *Przeminęło z wiatrem* Margaret Mitchell. Wśród nich są: pocztówki, fotografie związane z powieścią i filmem, a także korespondencja z Katharine Suttell z Muzeum Margaret Mitchell w Atlancie. Na ich podstawie Serczyk napisał książkę pt. *Dokoła „Przeminęło z wiatrem”*¹⁷, która oprócz książki i filmu miała przybliżyć dzieje południa Stanów Zjednoczonych, gdzie toczy się akcja.

Materiały poświęcone działalności twórcy spuścizny to głównie dokumentacja dotycząca jego aktywności organizacyjno-naukowej na uczelniach, w instytucjach, towarzystwach naukowych i konferencjach. W jednej z teczek zachowała się lista składkowa członków Toruńskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego. W podserii dotyczącej dydaktyki odnaleźć można konspekty zajęć, oceny prac magisterskich, a także dokumentację dotyczącą doktorantów Włodzimierza Zientary i Piotra Zaricznego. Ponadto w tej części spuścizny są też: materiały odnoszące się do nadania tytułu doktora *honoris causa* Marion Gräfin Dönhoff, której profesor był promotorem, korespondencja wydawnicza wraz z umowami, recenzje wydawnicze oraz opinie o pracach naukowych i dorobku naukowym innych uczonych.

Czwarta seria to korespondencja, której nadano układ alfabetyczny. W oddzielnej jednostce pozostawiono wydzielone przez profesora listy Janiny Przewoskiej (Nuli) i Władysława Serczyka (Jędrka). Oddzielnie potraktowano także korespondencję pochodzącą z różnych instytucji oraz pocztówki i zaproszenia.

W piątej serii znajduje się tylko jedna jednostka dotycząca działalności konspiracyjnej profesora oraz zawierająca opinie o nim.

Szósta seria zawiera materiały rodowe, wycinki prasowe, fotografie i dokumenty dotyczące członków rodziny prof. Serczyka, głównie jego żony Barbary Serczyk z d. Gąsowskiej.

Kolejna seria, składająca się tylko z jednej jednostki, obejmuje materiały osób obcych. W tezcze tej można znaleźć rysunki, fotografie i przedmioty osobiste, np. grzebień przyjaciela ze szkoły — polskiego poety Bolesława Taborskiego.

Ostatnia, najliczniejsza seria ósma zawiera przedmioty osobiste twórcy spuścizny, tj. zakładki do książek, niemiecką kredkę z 1946 r., rybie łuski, maszynę do pisania, exlibrisy autorstwa Wojciecha Jakubowskiego, różaniec i obrazki religijne, nagrania audio z wykładem z historii historiografii, odczytami poezji

¹⁵ „Nowości” Dziennik Toruński.

¹⁶ B. Kerbs, *Nationale Identität und kirchliche Selbstbehauptung: Julius Bursche und die Auseinandersetzungen um Auftrag und Weg des Protestantismus in Polen 1917–1939* (Państwo, naród, kościół: biskup Juliusz Bursche a spory o protestantyzm w Polsce w latach 1917–1939), Bielsko-Biała 1996; H. Andics, *Frauen der Habsburger* (Kobiety Habsburgów), Wrocław 1991.

¹⁷ J. Serczyk, *Dokoła „Przeminęło z wiatrem”*. Historia książki, filmu i kraju, w którym powstały, Toruń 1996.

i prozy w wykonaniu profesora i jego żony. Dziewięć jednostek zajmują fotografie prof. Serczyka, w większości są one jego autorstwa.

Przegląd zawartości inwentarza

I. Materiały biograficzne

a. Zestawienia bibliografii prac własnych

sygn. 1: 1950–2005; akta luźne; mps; rkp.; pol., niem., ang.; A4; k. 53

b. Dokumenty osobiste

sygn. 2: M.in.: wyciągi z księgi urodzeń; zaświadczenia dot. pracy i meldunku; legitymacje i dowody; dokumenty dot. P[raństwa] Z[akładu] U[bezpieczeń], prawa jazdy; dokumenty dot. więzienia; przepustki turystyczne i urlopy [1932–2006]; akta luźne; mps, rkp., druk; pol., niem.; k. 71

c. Dokumenty dot. przebiegu nauki szkolnej, studiów, pracy i działalności

sygn. 3: Przebieg nauki szkolnej i studiów

M.in.: świadectwa szkolne; odpis „małej matury”; indeksy; praca magisterska
1933–1950; akta luźne; mps, druk; pol., niem.; k. 104

sygn. 4: Nadanie stopnia naukowego doktora

M.in.: zaproszenie na publiczną obronę pracy doktorskiej; życiorys naukowy; streszczenie pracy doktorskiej; opinia recenzenta; polemiki
1960–1960; akta luźne; mps; pol.; A4; k. 35

sygn. 5: Nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego

M.in.: życiorys i wykaz osiągnięć naukowo-badawczych; ocena dorobku
1990; akta luźne; mps; pol.; A4; k. 50

sygn. 6: Nadanie stopnia naukowego profesora

M.in.: wnioski o nadanie tytułu naukowego profesora; życiorys naukowy; bibliografia prac z lat 1950–1990 i po 1990; ocena dorobku; dokumenty dot. stanowiska profesora nadzwyczajnego i zwyczajnego; akt nadania tytułu naukowego profesora zwyczajnego [1990]–1996; akta luźne; mps, rkp., druk; pol.; A4; k. 48

sygn. 7: Przebieg pracy zawodowej

M.in.: świadectwa pracy, nagrody i zatrudnienia; umowy cywilno-prawne; współpraca z instytucjami
1948–2003; akta luźne; mps, druk; pol.; k. 33

sygn. 8: Zainteresowania

M.in.: kartki pocztowe, papeteria, obrazki religijne
akta luźne; druk; pol., niem.; t. 1

- sygn. 9:** Zainteresowania
M.in.: bilety kolejowe i komunikacji miejskiej; fotografie pierwszego lotu człowieka na Księżyc; fotografie kolejek elektrycznych; mszał rzymski; kalendarz; spis wykładów; książeczka modlitewna [1917–2005]; akta luźne; druk; pol., niem.; t. 2
- sygn. 10:** Zainteresowania
M.in.: wycinki prasowe dot. drugiej wizyty Jana Pawła II w Polsce; Cz. Miłosza; W. Szymborskiej; hitlerowska propaganda w Polsce; PKWN; nekrologi [1974–2004]; akta luźne; druk; pol., niem., ang.; t. 3
- d. Pamiętniki, dzienniki i albumy pamiątkowe**
- sygn. 11:** Wspomnienia
M.in.: *discrita membra*; wspomnienie o Hübnerze; samochód i wycieczki; wspomnienie o rektorach UMK; wysiedlenie; najdawniejszy obraz
1991; 1993–1995; 1997; akta luźne; mps, druk; pol.; k. 137; t. 1
- sygn. 12:** Wspomnienia
1998–2000; 2002; 2004; akta luźne; mps, rkp.; pol.; k. 57; t. 2
- sygn. 13:** „Wspomnienia z mojego życia”
1992–1993; akta luźne; mps; pol.; k. 395
Załącznik album-klaser patrz sygn. 309/121/110/VI/74
- sygn. 14:** „Minęło życie”
1998; akta luźne; mps; pol.; k. 150
- sygn. 15:** „Jak to było naprawdę”
2004–2005; akta luźne; rkp.; pol.; k. 300
- sygn. 16:** Notatniki z adresami i telefonami; wypisy z książek; notatki z wyjazdu
l. 40. XX w.; 1960; akta szyte; mps, rkp., druk; pol.
- sygn. 17:** Diariusze
1950–1977 [1982; 1988]; poszyt; druk; pol.
- sygn. 18:** Kalendarze
1953–2005; poszyt; druk; pol.
- sygn. 19:** Rysunki
[1960–1980]; akta luźne; rysunek; k. 131
- f. Dyplomy honorowe, legitymacje odznaczeń, gratulacje i laurki**
- sygn. 20:** Dyplomy i gratulacje
1945; 1950–1952; 1954; 1961; 1982; 1987; 1991; 2001; akta luźne; mps, rkp.; pol., łac.

g. Materiały gospodarcze i majątkowe

sygn. 21: Materiały gospodarcze i majątkowe dot. aut, sprzętu domowego i mieszkania

M.in.: dowody zakupu; gwarancje sprzętów AGD i RTV; umowy kupna-sprzedaży aut

[1945–1998]; akta luźne; druk; pol.; k. 231

h. Materiały dot. stanu zdrowia

sygn. 22: 1941; 1952; 1966; 1969; 1982; akta luźne; neg.; druk; pol.; k. 6

i. Klepsydry, zwięzłe nekrologi

sygn. 23: Nekrolog

2006; akta luźne; druk; pol.; k. 1

II. Prace twórcy spuścizny**a. Opracowania, artykuły i referaty**

sygn. 24: Artykuły

[1970; 1995; 1998; 2002]; akta luźne; mps, rkp., druk; pol.; t. 1

sygn. 25: Artykuły

[1982; 2002]; akta luźne; mps, rkp., druk; pol.; k. 257; t. 2

sygn. 26: Artykuły

[1996; 1998; 2001]; akta luźne; mps, rkp., druk; pol., ang.; k. 228; t. 3

sygn. 27: Artykuły

[1977; 1992; 1996–1997; 2000; 2005]; akta luźne; mps, rkp., druk; pol.; k. 247; t. 4

sygn. 28: Opracowania — „*Kurzer Abriss der deutschen Gerschichte bis 1945 für Germanistik Studenten*” („Krótki zarys dziejów niemieckich do 1945 r. dla studentów germanistyki”)

1988; akta luźne; rkp; niem.; k. 83

c. Wykłady (konspekty, teksty, skrypty)

sygn. 29: Wykłady — Historia historiografii oraz materiały warsztatowe 1978–2000; akta luźne; mps, rkp., druk; pol.; k. 349; t. 1

sygn. 30: Wykłady — Historia historiografii, wykłady monograficzne oraz materiały warsztatowe

1978; 1991; 1999–2000; akta luźne; stan dobry; mps, rkp., druk; pol., niem.; t. 2

sygn. 31: Wykłady — „Letnia szkoła dla cudzoziemców”, Marksizm-Leninizm [1950] 1990; akta luźne; mps, rkp.; pol.; k. 31+s. 29

d. Recenzje i opinie o pracach, które ukazały się drukiem

sygn. 32: Recenzje i omówienia
akta luźne; mps, druk; pol.; k. 37

f. Prace popularnonaukowe

sygn. 33: „O tym jak doszło do Paktu Ribbentrop–Mołotow”
2004; akta luźne; rkp.; pol.; k. 403

sygn. 34: Felietony
[1985; 1989; 1994–1995; 1998–2004]; akta luźne; mps, rkp., druk;
pol.; k. 249; t. 1

sygn. 35: Felietony — „Nowości Gazeta Toruńska”
[1995–2005]; akta luźne; mps, rkp., druk; pol.; k. 444; t. 2

h. Prace literackie

sygn. 36: Prace literackie — „Dokoła Przemineło z wiatrem”
1995; akta luźne; mps, rkp.; pol.; k. 656

i. Tłumaczenia z języków obcych

sygn. 37: Bernd Kerbs, „*Nationale Identität und kirchliche Selbstbehauptung: Julius Bursche und die Auseinandersetzungen um Auftrag und Weg des Protestantismus in Polen 1917–1939*” („Państwo, naród, kościół: biskup Juliusz Bursche a spory o protestantyzm w Polsce w latach 1917–1939”)
1997; akta luźne; mps, rkp.; pol.; k. 293

sygn. 38: Hellmut Andics, „*Frauen der Habsburger*” („Kobiety Habsburgów”)
1987–1988; akta luźne; rkp.; pol.; k. 606

sygn. 39: Tłumaczenia
akta luźne; mps, rkp., druk; pol., niem., ang.; k. 315

j. Materiały warsztatowe

sygn. 40: Materiały dot. różnych publikacji naukowych
akta luźne; mps, rkp., druk; pol., niem., ang.

sygn. 41: Materiały dot. „Przemineło z wiatrem”
akta luźne; mps, rkp., druk; pol., ang.; t. 1; fot.; pocztówki

sygn. 42: Materiały dot. „Przemineło z wiatrem”
akta luźne; mps, rkp., druk; pol., ang.; t. 2; fot.; korespondencja

sygn. 43: Materiały dot. referatu „Uniwersytety polskie w okresie stalinizmu”
1998; akta luźne; mps, rkp., druk; pol.

sygn. 44: Wycinki prasowe, fotografie
akta luźne; pol., niem.

III. Materiały działalności twórcy spuścizny

a. Organizacyjno-naukowe na uczelniach wyższych, w instytutach, towarzystwach naukowych, na zjazdach i konferencjach naukowych

- sygn. 45:** Polskie Towarzystwo Historyczne; Towarzystwo Naukowe w Toruniu; Klub Profesorów im. L. Kolankowskiego przy UMK w Toruniu; Międzynarodowy Komitet Nauk Historycznych
1952–1956; akta luźne; mps, rkp., druk; pol.
- sygn. 46:** Misja Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
M.in.: materiały robocze i korespondencja Zespołu ds. Opracowania Misji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika
2000; akta luźne; druk; pol., ang.; k. 125
- sygn. 47:** Konferencje
1984; 1995; 1997–2000; akta luźne; mps, druk; pol.; k. 47
- sygn. 48:** Dydaktyka — sprawy organizacyjne
1962; 1974–1997; 2004; akta luźne; mps, rkp., druk; pol., niem., ang.; k. 139
- sygn. 49:** Sprawozdania naukowe i plany badawcze
1978–1990; akta luźne; mps, rkp.; pol.; k. 38
- sygn. 50:** Plany i sprawozdania naukowe pracowników Zakładu Metodologii Nauk Historycznych i Metodologii Nauczania Historii
1971–1980; 1996–1997; akta luźne; mps, druk; pol.; k. 138

b. Dydaktyczne w szkołach, uczelniach wyższych, kursach

- sygn. 51:** Oceny prac magisterskich
1972; 1981–1988; 1990–1992; 1998; akta luźne; mps, rkp.; pol.; k. 141
- sygn. 52:** Zajęcia dydaktyczne — konspekty
1970–1972; 1975–1976; akta luźne; rkp.; pol., ang., niem., ros.; k. 97
- sygn. 53:** Zajęcia dydaktyczne — dzienniki
1952–2002; poszyt; mps, rkp.; pol., niem.
- sygn. 54:** Doktorat Włodzimierza Zientary
M.in.: opinie i listy polecające; życiorys, bibliografia; sprawozdania z badań i plany naukowe
1979–1990; akta luźne; mps, rkp.; pol., niem.; k. 40
- sygn. 55:** Doktorat Piotra Zaricznego
M.in.: podania; życiorys; opinie i konspekty pracy; sprawozdania z badań i plany naukowe; recenzje pracy doktorskiej; korespondencja
1996–2003; akta luźne; mps, rkp., druk; pol., niem.; k. 187

c. Opiniowanie prac naukowych oraz działalność osób niezwiązanych z działalnością dydaktyczną

sygn. 56: Opiniowanie prac naukowych i dorobku naukowego
1998; 2000; akta luźne; mps, rkp.; pol.; k. 20

sygn. 57: Doktorat *honoris causa* Marion Gräfin Dönhoff
M.in.: życiorys i bibliografia; recenzje; tekst laudacji; dyplom i wycinki prasowe
1991; akta luźne; mps, rkp., druk; pol., niem.; k. 51

e. Wydawniczej, redakcyjnej i opinii o pracach dla celów wydawniczych

sygn. 58: Recenzje wydawnicze
1996; 1998; 2004; akta luźne; mps, rkp.; pol.; k. 15

sygn. 59: Korespondencja wydawnicza oraz umowy
1977–1978; 1982–1989; 2000; akta luźne; mps, rkp., druk; pol.; k. 237; t. 1

sygn. 60: Korespondencja wydawnicza oraz umowy
1990; 1992–2000; 2004; akta luźne; mps, rkp., druk; pol., niem., ang.; k. 174; t. 2

f. Społeczno-politycznej

sygn. 61: Obywatelski Komitet Odnowy Zabytków w Toruniu
1986, 2000; akta luźne; druk; pol.; k. 6

IV. Korespondencja

sygn. 62: A–D; F–H; J–Ł
1985–1998; 2002; 2004–2005; akta luźne; mps, rkp., druk; pol., ang., niem., ros.; k. 121; t. 1; fotografie, materiały ulotne, wycinki prasowe

sygn. 63: M–R
1974; 1985–1993; 1997–1998; 2005; akta luźne; mps, rkp., druk; pol., ang., niem., ros.; k. 136; t. 2; fotografie, materiały ulotne, wycinki prasowe

sygn. 64: S–T
1985–1987; 1989; 1991–1992; 1994–1995; 1997–1999; akta luźne; mps, rkp., druk; pol., ang., niem., ros.; k. 269; t. 3; fotografie, materiały ulotne, wycinki prasowe

sygn. 65: W–Ż
1987–1993; 1998–1999; 2002; akta luźne; mps, rkp., druk; pol., niem.; k. 39; t. 4

sygn. 66: Janina Przewoska (Nula); Władysław Andrzej Serczyk (Jędrrek)
1992–1994; 1998; akta luźne; mps, rkp., druk; pol.; k. 350

- sygn. 67:** Instytucje
1949; 1954; 1958; 1988–1989; 1991; 1993–1994; 1998–2000; 2002–2005; akta luźne; mps, rkp., druk; pol., niem.; k. 71
- sygn. 68:** Pocztówki, zaproszenia
[1968–2005]; akta luźne; druk; pol.

V. Materiały o twórcy spuścizny

- sygn. 69:** Działalność konspiracyjna; opinie
1962; 1994; 1997; 1999; 2003; akta luźne; mps, druk; pol.; k. 22

VI. Materiały rodzinne (rodowe)

- sygn. 70:** Wycinki prasowe i dokumenty dot. członków rodziny
1948–1949; 1967; 1988–1989; 1994; 1999–2000; 2004; akta luźne; mps, rkp., druk; pol., niem.; k. 29
- sygn. 71:** Ślub z Barbarą Gąsowską
M.in.: telegramy, kartki i listy z gratulacjami.
1948; akta luźne; mps, rkp., druk; pol.; k. 40
- sygn. 72:** Barbara Serczykowa z d. Gąsowska
M.in.: notatki ze studiów; artykuły; materiały warsztatowe; korespondencja wydawnicza; teksty referatów; praca magisterska
1947–1951; 1962; 1965; 1975; 1983–1984; 1988; 1990; 1992; akta luźne; mps, rkp., druk; pol.; k. 184; t. 1
- sygn. 73:** Barbara Serczykowa z d. Gąsowska
M.in.: dokumenty; legitymacje członkowskie; karty urlopowe; polisy ubezpieczeniowe; świadectwa i dyplomy; nekrologi; kondolencje
[1945–1987]; akta luźne; mps, rkp., druk; pol.; k. 118; t. 2
- sygn. 74:** Fotografie rodzinne
[1930–1987]; stan dobry; 31 fot.
- sygn. 75:** Albumy rodzinne
M.in.: album z okazji 40-lecia Biblioteki Uniwersyteckiej; album żony (Barbary) dot. pracy w Bibliotece Uniwersyteckiej; klaser pt. „Barbara i Jerzy Serczykowie”; album rodzinny
[1918–2005]; dokumenty osobiste, legitymacje szkolne

VII. Materiały osób obcych

- sygn. 76:** Materiały osób obcych
1977; 1996; 1999; 2003–2004; akta luźne; mps, rkp., druk; pol.; k. 76;
rysunek, fotografie, przedmioty osobiste

VIII. Załączniki

- sygn. 77:** Przedmioty osobiste
M.in.: zakładki; exlibrisy; różaniec; kredka; rybie łuski; obrazki i książeczki religijne
- sygn. 78:** Slajdy — m.in. Barbarka; Ciechocinek; Karwia; Kraków; Kuźnica; Olek; Ryńsk; Toruń; Tatry; martwa natura; koty
1961–1986; fot. 241
- sygn. 79:** Fotografie, albumy, przezrocza
[1948–2005]; fot. 144
- sygn. 80:** Fotografie
1952–1969; fot. 233; t. 1
- sygn. 81:** Fotografie
1971–1985; fot. 199; t. 2
- sygn. 82:** Fotografie
[1949–2005]; fot. 416; t. 3, negatywy i pozytywy, albumy
- sygn. 83:** Fotografie
[1954–2005]; fot. 78; t. 4, pozytywy i szklane negatywy
- sygn. 84:** Fotografie
t. 5
- sygn. 85:** Fotografie
l. 40–50. XX w.; 1950–1961; t. 6
- sygn. 86:** Fotografie
1962–1970; t. 7
- sygn. 87:** Fotografie
1971–1985; 1997; 2000; t. 8
- sygn. 88:** Portret
t. 9, wymiary 55,5 x 85 cm
- sygn. 89:** Nagrania audio
M.in.: nagrania dot. historiografii; kolędy; jodłowanie i melodie rumuńskie; odczyty poezji i prozy
1959; 1980; 1982; 1986; 1997
- sygn. 90:** Maszyna do pisania firmy Consul

Bibliografia

Materiały archiwalne

Akta osobowe J. Serczyka, sygn. K–55/58; WH–6/45; WH–30/16; spuścizna po prof. J. Serczyku, sygn. 309/121/110.

Uchwała nr 3 Senatu UMK z dnia 26 stycznia 1999 r. utworzono Wydział Filologiczny, dostępny w Internecie: <<https://www.umk.pl/uczelnia/dokumenty/biuletyn/prawo/inc/stare/bp9901.html>>.

Opracowania

- Andics H., *Frauen der Habsburger (Kobiety Habsburgów)*, tłum. Jerzy Serczyk, Wrocław 1991.
- Grünberg K., Serczyk J., *Czwarty rozbiór Polski*, Warszawa 1990.
- Kerbs B., *Nationale Identität und kirchliche Selbstbehauptung: Julius Bursche und die Auseinandersetzungen um Auftrag und Weg des Protestantismus in Polen 1917–1939 (Państwo, naród, kościół: biskup Juliusz Bursche a spory o protestantyzm w Polsce w latach 1917–1939)*, tłum. J. Serczyk, Bielsko-Biała 1996.
- Pracownicy nauki i dydaktyki UMK 1945–2004*, oprac. H. Duczkowska-Moraczewska, M. Gołębiowski, R. Karpiesiuk, B. Kierzkowska, E. Talarczyk, E. Wiśniewska, red. S. Kalembka, Toruń, 2006, s. 606–607.
- Salmonowicz S., *Profesor Jerzy Serczyk (1927–2006)*, „Głos Uczelni. Pismo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika”, t. 15 (31), 2006, nr 5, s. 16–17.
- Serczyk J., *Warunki rozwoju nauki polskiej. Zabór pruski* [w:] *Historia nauki polskiej*, t. 4, 1863–1918, cz. 3, red. B. Suchodolski, Wrocław 1987, s. 489–544.
- Serczyk J., *Podzielone Niemcy: przegląd dziejów niemieckich od kapitulacji Trzeciej Rzeszy do zjednoczenia obu państw niemieckich*, Toruń 1993.
- Serczyk J., *25 wieków historii. Historycy i ich dzieła*, Toruń 1994.
- Serczyk J., *Dokoła „Przeminęło z wiatrem”. Historia książki, filmu i kraju, w którym powstały*, Toruń 1996.
- Serczyk J., *Minęło życie*, Toruń 1998.
- Serczyk J., *Szkolnictwo wyższe i nauka na Pomorzu* [w:] *Historia Pomorza*, t. 4 (1850–1918), cz. 2, *Polityka i kultura*, red. S. Salmonowicz, Toruń 2002, s. 304–333.
- Serczyk J., Zientara W., *Kurzer Abriss der deutschen Geschichte bis 1945 für Germanistik Studenten (Krótki zarys dziejów niemieckich do 1945 r. dla studentów germanistyki)*, Toruń 1988.
- Skład osobowy UMK w roku akademickim 1953/54*, Toruń 1953, s. 53.
- Skład osobowy UMK w roku akademickim 1954/55*, Toruń 1954, s. 61.
- Skład osobowy UMK w roku akademickim 1955/56*, Toruń 1955, s. 31.
- Skład osobowy UMK w roku akademickim 1957/58*, Toruń 1957, s. 30–31.
- Skład osobowy UMK w roku akademickim 1958/59*, Toruń 1958, s. 28.
- Skład osobowy UMK w roku akademickim 1960/61*, Toruń 1960, s. 20.
- Skład osobowy UMK w roku akademickim 1961/62*, Toruń 1961, s. 22.
- Skład osobowy UMK w roku akademickim 1981/82*, Toruń 1981, s. 11.
- Skład osobowy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w roku akademickim 1949/50*, Toruń 1949, s. 52.
- Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Wspomnienia pracowników*, red. A. Tomczak, Toruń 1995, s. 150, 245–247, 405.
- Zientara W., *To już dziesięć lat*, „Głos Uczelni. Czasopismo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika”, t. 25 (41), 2016, nr 4, s. 26–27.
- Zmarł Prof. Jerzy Serczyk*, „Głos Uczelni. Pismo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika”, t. 15 (31), 2006, nr 4, s. 10.

Keywords: Weronika Krajniak, Nicolaus Copernicus University in Toruń Archive, legacy, private materials, UMK archive, university, manuscript

Mots-clés : Weronika Krajniak, Archives de l'Université Nicolas Copernic à Toruń, documents privés, université, manuscrit

Ключевые слова: Вероника Крайняк, Архив Университета Николая Коперника в Торуне, наследие, личный материал, архив УНК, университет, рукопись

Weronika Krajniak, *Jerzy Serczyk and his Materials in the Fonds of the Archive of the Nicolaus Copernicus University in Toruń*. The article is titled *Jerzy Serczyk and his materials in the fonds of the archive of the Nicolaus Copernicus University in Toruń*, and consists of a detailed biography of Jerzy Serczyk and a description of his research, educational efforts and private legacy. The article ends with a list of Jerzy Serczyk's materials from 1917–2006 stored in the Nicolaus Copernicus University Archive.

Weronika Krajniak, *Jerzy Serczyk et ses documents dans les fonds des archives de l'Université Nicolas Copernic à Toruń*. L'article intitulé *Jerzy Serczyk et ses documents dans les fonds des archives de l'Université Nicolas Copernic à Toruń* comprend une biographie et une description détaillées de l'activité scientifique, didactique, et privée du producteur de ces archives. Un inventaire des documents de Jerzy Serczyk datant des années 1917–2006 se trouvant dans les archives de l'Université MK a été joint en fin de document.

Вероника Крайняк, *Ежи Серчик и его материалы в Архиве Университета Николая Коперника в Торуне*. Статья под названием «*Ежи Серчик и его материалы в Архиве Университета Николая Коперника в Торуне*» содержит подробную биографию и научно-педагогическую деятельность, а также личные события творца наследия. В конце в приложении находится инвентарь материалов Ежи Серчика с 1917–2006 лет, находящихся в Архиве УНК.